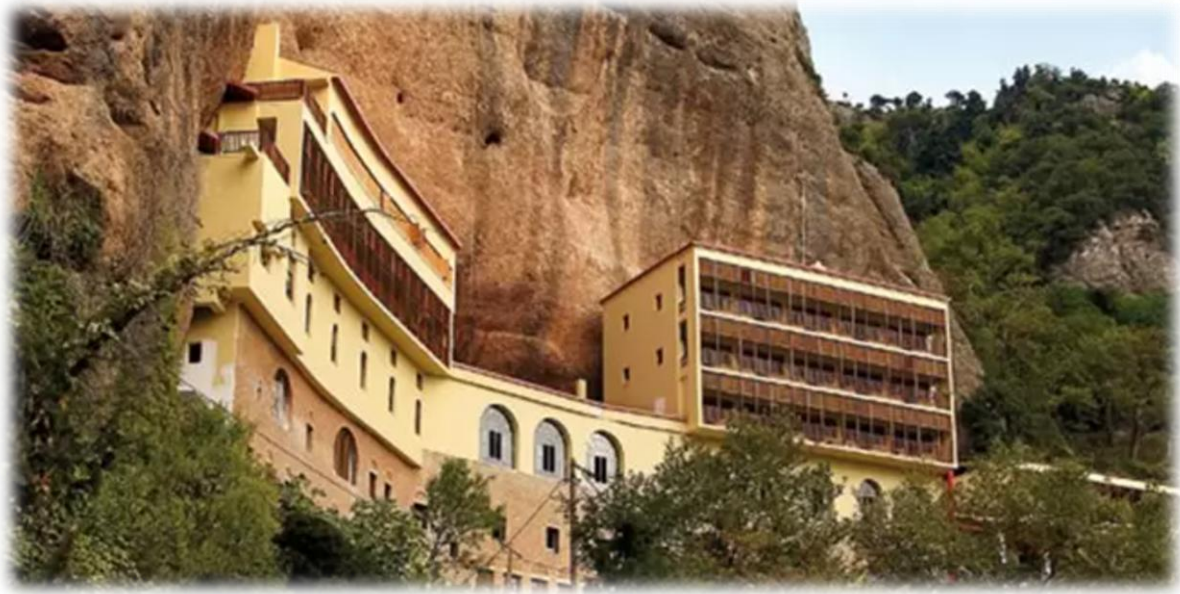




ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ & ΑΙΓΑΛΕΙΑΣ

Γνωρίστε και «υιοθετήστε» Ιστορικά Μνημεία στις
περιοχές Αιγιαλείας & Καλαβρύτων



Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα της Ιεράς Μητροπόλεως
Καλαβρύτων και Αιγιαλείας
Νοέμβριος 2024



Συντελεστές του Προγράμματος:

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης της Ιεράς Μητροπόλεως
Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, κ. κ. Ιερόνυμος (Κάρμας)

Παπαλουιάς Σπυρίδων, Μηχ. Η/Υ κ Πληροφορικής, Εκπαιδευτικός



Περιεχόμενα

Συντελεστές του Προγράμματος:.....	2
Εισαγωγή.....	4
Ιστορική και Πολιτιστική Κληρονομιά της Περιοχής.....	6
Θεωρητικό Πλαίσιο Εκπαιδευτικού Προγράμματος.....	8
Παιδαγωγική θεώρηση & διδακτική μεθοδολογία.....	10
Σύνδεση με τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.....	14
Παράλληλες Δράσεις.....	18
Βιβλιογραφία.....	21
Δικτυογραφία.....	22



Ευρετήριο Εικόνων

Εικόνα 1- Βήματα Εκπαιδευτικού Προγράμματος.....	13
Εικόνα 2-Η περιοχή Αιγιαλείας και Καλαβρύτων.....	17



Εισαγωγή

Η ιστορία και ο πολιτιστικός πλούτος της περιοχής των Καλαβρύτων καθώς και της Αιγιαλείας αναδεικνύουν την ιδιαίτερη σημασία της, διατηρώντας ζωντανή τη μνήμη του παρελθόντος και το πνεύμα της αντίστασης. Στα πλαίσια της προσέγγισης και του προβληματισμού της νέας γενιάς σε θέματα ιστορικού, πολιτισμικού, περιβαλλοντικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος η Μητρόπολη Αιγιαλείας και Καλαβρύτων επιδιώκει μέσω του παρόντος εκπαιδευτικού προγράμματος να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές, «προκαλώντας» τους να «υιοθετήσουν» ένα ιστορικό μνημείο της περιοχής.

Η «πρόθεση» να καταδυθούμε στη δοκιμασμένη σοφία των ελλήνων της τέχνης, της πίστης και του ηρωισμού μένει συχνά ανεκπλήρωτη. Το πρόγραμμα της Μητροπόλεώς μας φέρνει κοντά τους «πριν», τους «τώρα» και τους «επόμενους» έλληνες χρονικά και χωρικά. Το ταξίδι σε ζωντανά μνημεία, λατρευτικούς ναούς, το άγγιγμα κειμηλίων με ανεξίτηλη τη σφραγίδα των αγώνων του Ελληνικού Έθνους απέναντι στον κατακτητή είναι ο πλούτος του τόπου μας, είναι το κληροδότημα στον επισκέπτη και το κάλεσμα να γίνει ο ίδιος μια αγκαλιά για τους προγόνους και τους επιγόνους του. Μια διαφορετική υιοθεσία προτείνουμε σήμερα, όχι άψυχων δομικών υλικών αλλά μνημείων ποτισμένων με ανθρωπιά. Μνημείων τα οποία καθηλώνουν και ευαισθητοποιούν τους μαθητές αποσαφηνίζοντας έμπρακτα και βιωματικά θέματα απλά – μα συχνά κακοποιημένα – όπως η εθνική συνείδηση και η πατρίδα. Οι νέοι μας παραδειγματίζονται, μέσα από ηχηρά παραδείγματα αυτοθυσίας και αυταπάργησης, γνωρίζουν την αξία του εθελοντισμού και της συνεργατικότητας, τολμούν να καινοτομήσουν, να δημιουργήσουν, να γίνουν αλάτι που θα νοστιμέψει τον κόσμο τους!



Ιστορική και Πολιτιστική Κληρονομιά της Περιοχής

Η ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με εκείνη της Αχαΐας και της Πελοποννήσου γενικότερα, με την οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη. Τα ευρήματα μαρτυρούν ότι η περιοχή κατοικείται από την προϊστορική εποχή.

Προϊστορική και Μυκηναϊκή Περίοδος

Αρχαιολογικές ανασκαφές έχουν φέρει στο φως νεολιθικό οικισμό της 4ης χιλιετίας π.Χ. κοντά στην Ακράτα, ενώ ίχνη κατοίκησης βρέθηκαν στο σπήλαιο των Λιμνών στα Καστριά. Μυκηναϊκοί οικισμοί, που ξεχωρίζουν από τα νεκροταφεία τους, εντοπίζονται σε όλη την Αιγιάλεια και την επαρχία Καλαβρύτων. Στην Αιγείρα, ανακαλύφθηκε τειχισμένη Μυκηναϊκή Ακρόπολη του 12ου αιώνα π.Χ., ενώ σημαντικά ευρήματα από το νεκροταφείο της Κάτω Γουμένισσας Καλαβρύτων εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών.

Αρχαίοι Χρόνοι και Μυθολογία

Η αρχαία πόλη του Φενεού ξεχώρισε στην Αρκαδία, αλλά παρακμάζει λόγω της δημιουργίας λίμνης στον κάμπο της. Σύμφωνα με τη μυθολογία, ο Ηρακλής την επέλεξε ως βάση του, προετοιμάζοντας την "τιμωρία" του Αυγεία για τη μη πληρωμή του άθλου με τους στάβλους. Στην περιοχή τελούνταν γιορτές προς τιμήν του Ερμή, ενώ υπήρχε και ιερό του Ασκληπιού.

Ο Όμηρος αναφέρει πόλεις όπως το Αίγιο, η Ελίκη και η Αιγείρα ως μέρη της επικράτειας του Αγαμέμνονα, ενώ γίνεται μνεία και για τον Φενεό. Το Αίγιο αποτέλεσε σημαντικό πολιτικό και πολιτιστικό κέντρο, έδρα της Αχαϊκής Συμπολιτείας από το 276 π.Χ., ενώ η Ελίκη καταστράφηκε το 373 π.Χ. από σεισμό και παλιρροϊκό κύμα. Η χαμένη πόλη, που σήμερα ερευνάται, πιθανότατα βρίσκεται κοντά στον Ριζόμυλο.

Βυζαντινή και Μεσαιωνική Περίοδος

Στοιχεία για την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο είναι περιορισμένα, ωστόσο ξεχωρίζει ο "θησαυρός" χάλκινων νομισμάτων από τον Πριόλιθο Καλαβρύτων. Κατά τη Φραγκοκρατία, τα Καλάβρυτα οργανώθηκαν ως μία από τις 12 βαρονίες της Πελοποννήσου. Το κάστρο των Καλαβρύτων, χαρακτηριστικό δείγμα φράγκικης οχυρωματικής αρχιτεκτονικής, συνέβαλε στη στρατιωτική προστασία της περιοχής. Στα τέλη του 13ου αιώνα, τα Καλάβρυτα επανεντάχθηκαν στο Βυζαντινό κράτος.

Νεότερη Ιστορία

Τα Καλάβρυτα διαδραμάτισαν ηγετικό ρόλο στον Αγώνα του 1821. Στη μονή της Αγίας Λαύρας δόθηκε το έναυσμα της Επανάστασης, ενώ οι πόλεις Καλάβρυτα και Αίγιο ήταν από τις πρώτες που απελευθερώθηκαν. Αγωνιστές από την περιοχή συμμετείχαν σε πολλές μάχες και εθνικές συνελεύσεις. Οι πύργοι των Φωτηλαίων στη Ζαρούχλα και των Πετμεζαίων στους Λουσούς αποτελούν μνημεία αυτής της περιόδου.



Σύγχρονη Περίοδος

Η σιδηροδρομική γραμμή Καλαβρύτων-Διακοπτού, έργο με εξαιρετική μηχανική δυσκολία, ολοκληρώθηκε το 1896, παρόλο που προκάλεσε πολιτικές κρίσεις λόγω του υψηλού κόστους. Κατά τη γερμανοϊταλική κατοχή, τα Καλάβρυτα αποτέλεσαν θέατρο έντονης αντίστασης, με αποκορύφωμα τη μαζική εκτέλεση ανδρών της πόλης στις 13 Δεκεμβρίου 1943 από τα ναζιστικά στρατεύματα.



Θεωρητικό Πλαίσιο Εκπαιδευτικού Προγράμματος

Η περιοχή της Αιγιαλείας και των Καλαβρύτων είναι γεμάτη μνημεία που κρύβουν επιμελώς την ιστορία τους, την καλλιτεχνική τους αξία και τη λειτουργικότητά τους. Το παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα στοχεύει στην ανάδειξη όλων αυτών των στοιχείων που καθιστούν την περιοχή ένα σημαντικό κέντρο στην ιστορία του Ελληνικού έθνους και όχι μόνο.

Τα ιστορικά μνημεία, όπως οι ναοί, ο τόπος θυσίας στα Καλάβρυτα ή η μονή της Αγίας Λαύρας στην οποία ξεκίνησε η επανάσταση των Ελλήνων ενάντια στον οθωμανικό ζυγό διακρίνονται από μεγάλο αριθμό στοιχείων που χρησιμεύουν ως σημαντικό σημείο αναφοράς για τον τόπο. Ταυτόχρονα, η αναζήτηση των ερευνητών μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα σε διάφορους άξονες.

- Ο πρώτος προφανής άξονας είναι η εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, αλλά έχει άμεση αναφορά στη θεολογία και τη λειτουργική της χρήση.
- Ο δεύτερος προφανής άξονας, ωστόσο, είναι η τέχνη της αγιογραφίας, η οποία συνδέεται επίσης στενά με τη θεολογία και τη λειτουργία. Ως αποτέλεσμα, η θεολογία μαζί με τη λειτουργική χρήση της εκκλησίας μπορεί να μην είναι προφανής, αλλά καθιστούν δύο πολύ σημαντικούς άξονες καθοριστικούς για τη διαπραγμάτευση της υιοθέτησης του μνημείου.
- Ο τρίτος προφανής άξονας μπορεί να θεωρηθεί σχέση με την τοπική και παγκόσμια ιστορία, αφού κάθε ναός έχει ένα κρυφό Ιστορικό στοιχείο, αλλά κάθε ναός μπορεί να συνδεθεί όχι μόνο με την προσωπική ή οικογενειακή ιστορία ενός ατόμου, αλλά και με την ευρύτερη ιστορία της Ελλάδας, του Βυζαντίου και της Ευρώπης.

Όπως αναγνωρίζεται αμέσως, όλα τα αντικείμενα ενός μόνο άξονα είναι τα ίδια αντικείμενα έρευνας που οι μελετητές μπορούν να συμμετάσχουν εδώ και χρόνια, αλλά για τους μαθητές και τους δασκάλους, αυτό είναι πρακτικά αδύνατο.

Η συνήθης πρακτική είναι ένα κλειστό πρόγραμμα όπου οι εκπαιδευτικοί αναζητούν είτε ένα εκπαιδευτικό-κεντρικό μάθημα που περιλαμβάνει ένα μικρό φάσμα ειδικοτήτων και όπου οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν τις απαραίτητες γνώσεις χρησιμοποιώντας μνημεία ως εποπτευόμενο υλικό, είτε ένα καθοδηγούμενο μάθημα ανακάλυψης που ωθεί τους μαθητές να "ανακαλύψουν" "έγκυρη" γνώση μέσω μιας σειράς δομημένων δραστηριοτήτων, και πάλι με τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν τα μνημεία ως αποδεικτικά στοιχεία. Ο στόχος του έργου είναι να εφαρμόσει ένα σύστημα που επιτρέπει στους χρήστες να παρακολουθούν και να παρακολουθούν την πρόοδο του έργου.



Υπάρχει όμως και μια διαφορετική προσέγγιση εκπαίδευσης, η οποία προκαλεί γνωστικές συγκρούσεις στους μαθητές. Ο όρος γνωστική σύγκρουση σχετίζεται με τον όρο γνωστική ανισορροπία του Piaget, αλλά η γνωστική ανισορροπία δεν μπορεί να θεωρηθεί πανομοιότυπη επειδή προκαλείται όταν ένα άτομο αντιλαμβάνεται μια αντίφαση μεταξύ αυτού που πιστεύει και κάτι νέο/αντίθετο, ανακαλύπτει και εν τέλει το υιοθετεί καθώς η προσέγγιση είναι πλέον βιωματική οπότε δεν επιφέρει αμφισβήτηση.

Οπότε το ερώτημα τι θα μπορούσε να αλλάξει στην αντίληψη των μαθητών ή των εκπαιδευτικών με την «υιοθεσία» ενός μνημείου, σε ότι αφορά το ίδιο το μνημείο αλλά και την πολιτιστική-πολιτισμική του αξία στη διάρκεια του χρόνου καλείται να απαντήσει η ενασχόληση με το παρόν πρόγραμμα



Παιδαγωγική θεώρηση & διδακτική μεθοδολογία

Ανατρέχοντας στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και στο Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Σπουδών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης καθίστανται αναγκαίες «οι μαθητοκεντρικές διαθεματικές μέθοδοι διδασκαλίας» ακριβώς επειδή «επιτρέπουν την ενεργητική συμμετοχή του μαθητή στις διδακτικές διαδικασίες», πάντοτε με γνώμονα τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και τις ιδιαιτερότητες του γνωστικού αντικειμένου.

Είναι επίσης επιθυμητό να εναλλάσσονται μεταξύ της "ευελιξίας των εκπαιδευτικών όταν το απαιτούν οι περιστάσεις" και της "ευελιξίας των εκπαιδευτικών", εκμεταλλευόμενοι "κάθε ευκαιρία που προσφέρεται για την ενεργοποίηση ολόκληρης της τάξης." Η εφαρμογή ενεργών μεθόδων διδασκαλίας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη μελέτη των "πηγών και της εργασίας (ατομική ή ομαδική)." ... Έξω από την τάξη.

Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη μέθοδο Project, η οποία θεωρείται ο τρόπος της ομαδικής διδασκαλίας στην οποία συμμετέχουν αποφασιστικά όλοι και η ίδια η διδασκαλία διαμορφώνεται και διεξάγεται από όλους όσοι συμμετέχουν (Frey, 1998). Η δράση και η διαδικασία έρευνας πρέπει να επικεντρώνεται γύρω από αυθεντικά ζητήματα. Κατά τη μαθησιακή διαδικασία μέσω ενός project (project-based learning), οι μαθητές/τριες εργάζονται από κοινού για να λύσουν προβλήματα ή να δημιουργήσουν έργα με βάση την προβλεπόμενη διδακτέα ύλη, με την ιδιαιτερότητα να είναι ότι αυτά έχουν μεγάλη σχέση με τον "πραγματικό κόσμο" (Moylan, 2008).

Οι μαθητές/τριες αλλά και οι εκπαιδευτικοί εμπλέκονται σε ένα μαθησιακό γεγονός στο οποίο χρησιμοποιούνται η εμπειρία, οι καταστάσεις που συγκροτούν την προσωπική τους ζωή και οι συμπεριφορές τους. Είναι μια στιγμή όπου η γνώση δεν μένει στην υπόσχεση ότι «αυτό που μαθαίνετε θα εφαρμοστεί κάπου αλλού και σε κάποια άλλη στιγμή» (Singule, 1990 in Rousonά, 2008). Πληθώρα εφαρμογών και ερευνών της μεθόδου έχει δείξει θετικά αποτελέσματα. Καταγράφηκαν αυξημένη συμμετοχή, ανάπτυξη της αυτοδυναμίας των εκπαιδευομένων, βελτίωση της στάσης τους απέναντι στη μάθηση και ανάπτυξη συνθετικών δεξιοτήτων, όπως σκέψη ανώτερης τάξης, επίλυση προβλημάτων, συνεργασία και επικοινωνία (Thomas, 2000). Επιπλέον η μέθοδος παρείχε ένα ευρύτερο φάσμα ευκαιριών μάθησης, αποτελώντας στρατηγική και για τη διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας (Railsback, 2002).

Η ενεργός συμμετοχή των μαθητών στοχεύει επίσης σε πηγές και ανέκδοτα κείμενα και μια εμπειρική προσέγγιση των ιστορικών γεγονότων μέσα από τους ναούς και γενικότερα τα ιστορικά μνημεία της Αιγιαλείας και των Καλαβρύτων, ο Τόπος Θυσίας των Καλαβρύτων αποτελούν πηγή ιστορίας επειδή περιέχουν πολύτιμες ιστορικές πηγές και συνδέονται με



γεγονότα της τοπικής αλλά και της ευρύτερης ευρωπαϊκής ιστορίας. Είναι ένα πολύτιμο μέσο γνώσης και παρουσιάζεται με μερικά παραδείγματα και κλειδιά του θεωρητικού μέρους.

Μια επίσκεψη στον ιστότοπο αναφοράς " συμπληρώνει τη διδασκαλία στην τάξη και όχι μόνο διευκολύνει την ενσωμάτωση της γνώσης τοποθετώντας τη γνώση σε ένα σαφέστερο πολιτιστικό πλαίσιο, αλλά επίσης διευκολύνει ουσιαστικά την κρίση του μαθητή ενισχύοντας ή μετριάζοντας τις εντυπώσεις που έχει ήδη διαμορφώσει και αναγνωρίζοντας νέες πτυχές των ενδιαφερόντων του."

Σύμφωνα με το συγχρονικό ολοκληρωμένο αναλυτικό πλαίσιο και τις απόψεις του αναμορφωμένου αναλυτικού προγράμματος, η παιδαγωγική προσέγγιση αφορά τον ανοιχτό σχεδιασμό που ωφελεί όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως μαθησιακού, κοινωνικού ή πολιτισμικού υπόβαθρου, δίνοντας τη δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές να κάνουν παραλλαγές της προσέγγισης και επιλέγοντας τα μνημεία που ασχολούνται και τους άξονες που εμβαθύνουν. Είναι η πρώτη φορά που βλέπω αυτό το βίντεο.

Υπό αυτή τη θεώρηση οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εφαρμόσουν:

1. είτε τη μέθοδο project, επιλέγοντας εκείνους τους άξονες στους οποίους θα δώσουν βαρύτητα ανάλογα με τους μαθητές τους,
2. είτε να προσεγγίσουν το θέμα με την επίλυση ενός προβλήματος (π.χ. γνωρίζετε να υπάρχει μνημείο στην περιοχή της Αιγιαλείας στο οποίο αποφασίστηκε η έναρξη της Επανάστασης του 1821, υπάρχει ο μνημείο στο οποίο υψώθηκε το λάβαρο της επανάστασης ενάντια στους Οθωμανούς ή μνημείο στο οποία τα ναζιστικά στρατεύματα σφάγιασαν και έκαψαν τους Καλαβρυτινούς;)
3. είτε να ασχοληθούν με την έρευνα πεδίου (Ποιους ναούς έχουμε στην περιοχή της Αιγιαλείας και των Καλαβρύτων; ποιο θεωρείτε πιο σημαντικό; Γιατί; Ας τους επισκεφθούμε και ας κάνουμε έρευνα)
4. Είτε να οργανώσουν μία έρευνα δράσης

Σε αυτό το πλαίσιο, οι μαθητές:

- ✓ Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών του, θα μπορούσε να κάνει πολλές δραστηριότητες ή μόνο να εξοικειωθεί με τους μαθητές με το μνημείο.
- ✓ Ενσωματώστε το πρόγραμμα με 4 επισκέψεις, ή ως πολιτιστικό πρόγραμμα, ή ως εργαστήριο δεξιοτήτων στο σχεδιασμό ταξικών δράσεων για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας.



1. Αρχικά μπορείτε να ξεκινήσετε με το πρώτο βήμα: να γνωρίσετε τους ναούς που βρίσκονται στην περιοχή της Αιγιαλείας ή των Καλαβρύτων, τους οποίους ο μαθητής θεωρεί άξιο έρευνας. Εάν διαπιστωθεί ότι ο μαθητής ενδιαφέρεται, μπορείτε να προχωρήσετε στο δεύτερο βήμα. Εάν όχι, αφήστε το πρόγραμμα.
2. Ως δεύτερο βήμα, θα είναι μια επίσκεψη στο μνημείο και η συλλογή πληροφοριών για τα θέματα που οι μαθητές θέλουν να αντιμετωπίσουν και να κεντρίσουν το ενδιαφέρον τους (ιστορία του ναού, τέχνη, αρχιτεκτονική, θεολογία κλπ.)..)
3. Ως τρίτο βήμα, η ανάληψη της κατάστασης του μνημείου και η ευθύνη για την προβολή του.
4. Το τέταρτο βήμα είναι η επικοινωνία με τους υπεύθυνους για τη λειτουργική χρήση του μνημείου.
5. Ως πέμπτο βήμα, προσφέρουμε εθελοντικά την προστασία και την προβολή του μέσω έντυπων ηλεκτρονικών πιεστηρίων ή μέσω πιο εμπειρικών προσπαθειών, όπως ο καλλωπισμός και ο καθαρισμός του χώρου γύρω από το μνημείο.

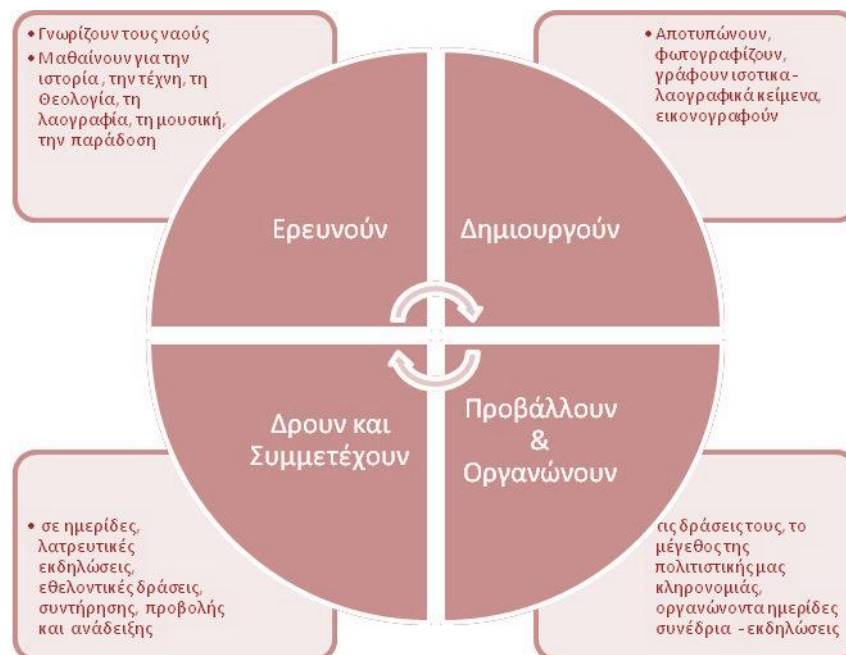
Στο πλαίσιο αυτό οι μαθητές:

- Ανάλογα με το ενδιαφέρον των μαθητών του θα μπορούσε να προβεί σε ένα πλήθος δραστηριοτήτων ή και μόνο στη γνωριμία των μαθητών με το μνημείο.
- Να εντάξει το πρόγραμμα σε 4 επισκέψεις ή να εμβαθύνει σε αυτό εντάσσοντας το ως πολιτιστικό πρόγραμμα ή ως εργαστήριο δεξιοτήτων στο σχεδιασμό των δράσεων της τάξης του.

1. Αρχικά θα μπορούσε να ξεκινήσει από το πρώτο βήμα: τη γνωριμία με ένα ναό ή ιστορικό μνημείο στην περιοχή της Αιγιαλείας ή των Καλαβρύτων, που θεωρούν οι μαθητές άξιο για διερεύνηση. Εάν κριθεί ότι οι μαθητές ενδιαφέρονται μπορεί να προχωρήσει στο δεύτερο βήμα. Αν όχι να εγκαταλείψει το πρόγραμμα.
2. Ως δεύτερο βήμα θα ήταν μία επίσκεψη στο μνημείο και η άντληση πληροφοριών αναφορικά με ένα θέμα που θα ήθελαν οι μαθητές να ασχοληθούν και τους κεντρίζει το ενδιαφέρον (ιστορία του ναού, τέχνη, αρχιτεκτονική, θεολογία, μυστήρια που τελούνται σε αυτόν ...)
3. Ως τρίτο βήμα η κατάσταση του μνημείου και η ανάληψη ευθύνης για την προβολή του.



4. Ως τέταρτο βήμα η επικοινωνία με ανθρώπους που έχουν ευθύνη του μνημείου ως προς τη λειτουργική του χρήση.
5. Ως πέμπτο βήμα ο εθελοντισμός για την προστασία του και ανάδειξη του μέσα από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο ή μέσω πιο βιωματικών πρωτοβουλιών για παράδειγμα καλλωπισμός ή καθαρισμός του περιβάλλοντα χώρου του μνημείου .



Εικόνα 1- Βήματα Εκπαιδευτικού Προγράμματος



Σύνδεση με τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών

Το παρόν πρόγραμμα επειδή αποτελεί ένα πρόγραμμα σε μορφή project και συνδέεται με τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών ως εξής:

Μάθημα Θρησκευτικών

Στο πρόγραμμα σπουδών των θρησκευτικών αναγνωρίζεται ότι «Η θρησκευτική εκπαίδευση των μαθητών συνιστά όρο της ηθικής και πνευματικής ανάπτυξης». Στην εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση μελετάται ο Χριστιανισμός μεταξύ άλλων «ως ορθόδοξη χριστιανική παράδοση, ως πολιτιστική έκφραση, ως πορεία μέσα στην ιστορία, ως αναζήτηση της αλήθειας και ως σύγχρονη παρουσία μέσα στον κόσμο» .

Επιπρόσθετα «ο σκοπός της διδασκαλίας του συμβάλλει: Στην απόκτηση γνώσεων γύρω από τη χριστιανική πίστη και την Ορθόδοξη χριστιανική παράδοση. Στην ανάπτυξη θρησκευτικής συνείδησης . Στην προβολή της ορθόδοξης πνευματικότητας ως ατομικού και συλλογικού βιώματος. Στην κατανόηση της χριστιανικής πίστης ως μέσου νοηματοδότησης του κόσμου και της ζωής. Στην παροχή ευκαιριών στους μαθητές για θρησκευτικό προβληματισμό και στοχασμό. Στην κριτική επεξεργασία των θρησκευτικών παραδοχών, αξιών, στάσεων. Στη διερεύνηση του ρόλου που έπαιξε και παίζει ο Χριστιανισμός στον πολιτισμό και την ιστορία της Ελλάδας και της Ευρώπης. Στην κατανόηση της θρησκείας ως παράγοντα που συντελεί στην ανάπτυξη του πολιτισμού και της πνευματικής ζωής. Στην επίγνωση της ύπαρξης διαφορετικών εκφράσεων της θρησκευτικότητας. Στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων και των μεγάλων σύγχρονων διλημμάτων. Στην ανάπτυξη ανεξάρτητης σκέψης και ελεύθερης έκφρασης. Στην αξιολόγηση του Χριστιανισμού ως παράγοντα βελτίωσης της ζωής των ανθρώπων».

Υπό αυτό το πρίσμα η μελέτη ενός ιστορικού μνημείου του Χριστιανισμού για παράδειγμα ενός ναού ως μέρος του ιστορικού γίνεσθαι συμβάλλει στην κατάκτηση του γενικού σκοπού μια και αυτός ο ναός δημιουργήθηκε για συγκεκριμένο σκοπό, αφιερώθηκε σε έναν άγιο, όπως ένας στρατιωτικός άγιος για την αντιμετώπιση μιας σειράς επιδρομών, ενός ιατρού αγίου για την αντιμετώπιση μίας σειράς ασθενειών κ.ο.κ. και απετέλεσε ένα τόπο συνάθροισης στον οποίο μπορεί να λήφθηκαν και πολιτικές αποφάσεις

Μάθημα Ιστορίας

Τα ιστορικά μνημεία και κατ' επέκταση οι ναοί ως μέρος του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος συνδέονται με ένα πλήθος ιστορικών γεγονότων. Το παρόν πρόγραμμα επιτρέποντας στον



εκπαιδευτικό να οργανώσει τις δραστηριότητες του σε σχέση με τις ανάγκες των μαθητών, στοχεύοντας στην εννοιολογική αλλαγή, μπορεί να υπηρετεί ένα μεγάλο μέρος των ανωτέρω στόχων, ανάλογα με το σχεδιασμό του κάθε εκπαιδευτικού, το ναό τον οποίο πρόκειται να υιοθετήσει και τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών που εν μέρει ανακύπτουν από το γνωστικό τους υπόβαθρο και εν μέρει από τις κοινωνικο-οικονομικές και πολιτιστικές/σμιές τους καταβολές, , αλλά και με τη σύνδεση με την ιστορία και θρησκεία άλλων λαών .

Η έναρξη της επανάστασης του 1821 στη μονή Αγίας Λαύρας, το λάβαρο της επανάστασης και άλλοι πολιτιστικοί θησαυροί μπορούν να γίνουν αντικείμενο ιστορικής μελέτης κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Αναμφίβολα η ζωντανή μνήμη του ολοκαυτώματος των Καλαβρύτων από τα ναζιστικά στρατεύματα, πέρα από τις ιστορικές καταβολές, συνδέεται δυστυχώς με τα γεγονότα στα σημερινά σύνορα της Ευρώπης, είτε αφορούν τον πόλεμο στην Ουκρανία, είτε λίγο πιο μακριά στη Μέση Ανατολή. Προφανώς οι μαθητές μπορούν να προβληματιστούν μέσα από τα ιστορικά μνημεία σχετικά με τις συνέπειες ή τα αίτια του πόλεμο λαών και θρησκειών.

Μάθημα Χημείας

Τα ιστορικά μνημεία και κατ' επέκταση οι ναοί κατά τη διάρκεια των χρόνων υφίστανται φθορές, η αποτελεσματική προστασία ενός μνημείου αρχαιολογικής ή ιστορικής σημασίας που βρίσκεται εκτεθειμένο στις καιρικές και μη συνθήκες του περιβάλλοντος, είναι ένα πολύπλοκο και δύσκολο πρόβλημα. Για τη σωστή λύση του απαιτούνται γνώσεις στατικής χημείας των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του. Τα δομικά υλικά είναι ως γνωστόν τα διάφορα είδη πέτρας, τούβλα, συνδετικά υλικά όπως ο ασβέστης και το τσιμέντο μαζί με τα κονιάματα που παράγονται από αυτά, καθώς και το ξύλο, γυαλί και μέταλλο. Βέβαια ο βαθμός χρησιμοποίησης μερικών ή όλων από αυτά δεν υπήρξε πάντα ο ίδιος. Έτσι το μάρμαρο χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλη κλίμακα στην αρχαιότητα, ενώ τα τούβλα και το μπετόν πήραν τη θέση του στη σημερινή εποχή. Η χημεία των δομικών υλικών είναι η γνώση της σύστασης τους και η μελέτη των αντιδράσεων τους με το περιβάλλον όπου είναι εκτεθειμένα. Σκοπός της εργασίας μπορεί να αποτελέσει η κατανόηση του μηχανισμού της διάβρωσης προκειμένου να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας. Η συνεισφορά της χημείας των δομικών υλικών στην προστασία και διατήρηση των αρχαιολογικών και παραδοσιακών μνημείων έχει γίνει διεθνώς αποδεκτή.



Μάθημα Πληροφορικής

Ο πληροφορικός γραμματισμός (ICT literacy), βασικός στόχος ενός σύγχρονου Προγράμματος Σπουδών μαθήματος Πληροφορικής, είναι ένας όρος που περιγράφει την ικανότητα των μαθητών/-τριών να χρησιμοποιούν τις σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες, τα εργαλεία επικοινωνίας και τις δικτυακές υπηρεσίες για την προσπέλαση, διαχείριση, ενσωμάτωση, αξιολόγηση, δημιουργία και επικοινωνία πληροφοριών, με στόχο την επίλυση προβλημάτων και, τελικά, τη συμμετοχή τους στη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης (knowledge society). Οι στόχοι του project σε επίπεδο λεκτικών πληροφοριών, Νοητικών δεξιοτήτων, Γνωστικών στρατηγικών, στάσεων και κινητικών δεξιοτήτων (Φλουρής, 1995), είναι :

- ✓ Να διακρίνουν τις ψηφιακές μονάδες που θα απαρτίζουν το έργο τους
- ✓ Να προσδιορίζουν το κατάλληλο λογισμικό και τις απαραίτητες λειτουργίες του λογισμικού που θα χρησιμοποιήσουν για το έργο τους.
- ✓ Να χρησιμοποιούν τεχνολογίες «νέφους» όπως τα online ερωτηματολόγια ή ο διαμοιρασμός αρχείων
- ✓ Να εντοπίζουν και να επιλέγουν τα απαιτούμενα στοιχεία από προσφερόμενες πηγές
- ✓ Να υιοθετούν αντιλήψεις που σχετίζονται με την παραγωγή και διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας.

Μάθημα Γεωγραφίας

Στο μάθημα της Γεωγραφίας γίνεται εκτενής αναφορά στο γεωγραφικό πλάτος και μήκος μιας τοποθεσίας, ενώ πληθώρα νέων εφαρμογών υπό την αιγίδα εταιρειών κολοσσών όπως η google αναπτύσσουν εφαρμογές οι οποίες χρησιμοποιούντα σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών (για παράδειγμα το googlemaps)

Ένα σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών ή Geographic Information System (ΣΓΠ, GIS) είναι ένα πληροφοριακό σύστημα το οποίο χρησιμοποιείται για την εισαγωγή, ανάκτηση, διαχείριση, ανάλυση και απόδοση γεωγραφικών δεδομένων (δεδομένων με χωρική αναφορά), έχοντας σαν κύριο στόχο την υποστήριξη διαδικασιών λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με το σχεδιασμό και τη διαχείριση χρήσεων γης, φυσικών διαθεσίμων, περιβάλλοντος, μεταφορών, υπηρεσιών σε αστικό χώρο κλπ

Αναμφίβολα στο απώτερο μέλλον ίσως είναι εφικτή η ανάπτυξη μιας εφαρμογής από τους μαθητές για την προβολή, την «υιοθεσία» και την προστασία ενός ιστορικού μνημείου, στην παρούσα φάση οι μαθητές μπορούν να ανακαλύψουν αντίστοιχες εφαρμογές και δυνητικά να τις παραμετροποιήσουν για τις ανάγκες του Project που καλούνται να αντιμετωπίσουν.



Συμπερασματικά, πέρα από τους ειδικούς στόχους του Project, οι ερευνητικοί στόχοι αποτελούν πάντα : α) η διαπίστωση του βαθμού ολοκλήρωσής του β) ο βαθμός και ο τρόπος ενεργητικής συμμετοχής των εκπαιδευομένων και γ) η διακρίβωση παραγόντων που διευκόλυναν ή δυσχέραναν την υλοποίησή του



Εικόνα 2-Η περιοχή Αιγαλείας και Καλαβρύτων



Παράλληλες Δράσεις

Στα πλαίσια τους παρόντος προγράμματος η μητρόπολη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας διοργανώνει μαθητικό διαγωνισμό

- ✓ Ζωγραφικής
- ✓ Φωτογραφίας

Το θέμα και των δύο διαγωνισμών αφορά τα Ιστορικά Μνημεία της περιοχής της Αιγιαλείας και των Καλαβρύτων με τίτλο

“Εμπνέομαι - Δημιουργώ-Καινοτομώ μέσω της «υιοθέτησης» ενός Ιστορικού μνημείου της Περιοχής Αιγιαλείας και Καλαβρύτων” .



ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ

Για τη διευκόλυνση σας ακολουθεί ένα πρόσθετο υλικό που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτούσιο ή να τροποποιήσετε κατά το δοκούν το οποίο περιλαμβάνει:

1. Ερωτηματολόγια πριν την έναρξη του προγράμματος και μετά το πέρας του προγράμματος
2. Ημιδομημένη Συνέντευξη
3. Καρτέλα Κατάστασης μνημείου
4. Έντυπα με πληροφορίες για τους διαγωνισμούς Φωτογραφίας και Ζωγραφικής

Μπορείτε να «κατεβάσετε» το πρόσθετο υλικό καθώς και να πραγματοποιήσετε την εγγραφή σας τόσο στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα όσο και στους διαγωνισμούς από το Blog του Κέντρου Νεότητας της Ιεράς Μητρόπολης Καλαβρύτων και Αιγιαλείας στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://neoimka.blogspot.com/>

Τα ερωτηματολόγια και οι δομημένες συνεντεύξεις που θα χρησιμοποιηθούν έχουν ως στόχο να μετρήσουν:

- A) την εννοιολογική αλλαγή εκπαιδευτικών και μαθητών
- B) το βαθμό ενεργής εμπλοκής τους σε σχέση με το ναό πριν και μετά το πρόγραμμα

Μέσα από ερωτήσεις ανοιχτού και κλειστού τύπου.

Δίνεται το ίδιο ερωτηματολόγιο στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές προκειμένου να συσχετιστούν τα αποτελέσματα μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών για να διαπιστωθεί επιπρόσθετα εάν το πρόγραμμα εμπλέκει ενεργά περισσότερο τους μαθητές ή τους εκπαιδευτικούς.

Η διαμορφωτική αξιολόγηση και η ποιοτική αξιολόγηση μπορεί να γίνει με τα έργα και τις δράσεις των μαθητών, όταν και εφόσον αναρτηθούν στις ιστοσελίδες των σχολείων ή θα σταλούν στο email του κέντρου νεότητας της Ιεράς Μητρόπολης Καλαβρύτων και Αιγιαλείας neoimka@gmail.com.

Επίσης θα υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής των σχολείων στον διαγωνισμό ζωγραφικής και φωτογραφίας της Ιεράς Μητρόπολης Καλαβρύτων και Αιγιαλείας,



ενώ εφόσον τα σχολεία το επιθυμούν να πραγματοποιηθεί παρουσίαση των εργασιών από τα σχολεία κατά τη διάρκεια της τελετής βράβευσης των έργων από τους διαγωνισμούς



Βιβλιογραφία

1. Killpatrick, L. (2001). Gagné's Nine Events of Instruction. In B. Hoffman (Ed.), Encyclopedia of Educational Technology. Retrieved 29 Oct, 2006 from <http://coe.sdsu.edu/eet/Articles/Gagneevents/start.htm>
2. Moylan, W. (2008). Learning by Project: Developing Essential 21st Century Skills Using Student Team Projects. International Journal of Learning, 15, 287-292.
3. Railsback, J. (2002). Project-based instruction: Creating excitement for learning. Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory.
4. Rousová, V. (2008). Project-Based Learning: Halloween Party. Diploma Thesis. Masaryk University, BRNO
5. Tharp, R.G. & Gallimore, R. (1991). The instructional conversation: Teaching and learning in social activity. Washington, DC: National Center for Research on Cultural Diversity and Second Language Learning
6. Thomas, J.W. (2000). A review of research on project-based learning. SanRafael, CA: AutodeskFontana, D. (1996). Ψυχολογία για εκπαιδευτικούς.(μετ. Μ.Λώμη). Αθήνα : Σαββάλας
7. Frey, K. (1998). Η Μέθοδος Project. Θεσσαλονίκη :
8. Αμβρόσιος Λενής, Το δράμα των Καλαβρύτων: Ένα έγγραφο μοναδικής σημασίας: 1943 - 2013, 70 χρόνια μνήμης
9. Ιερώνυμος Κάρμας, Μήνυμα Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, κ. Ιερωνύμου, για τα 200 χρόνια από την Εθνεγερσία του 1821
10. Ιερώνυμος Κάρμας, «να μεθύσουμε με το αθάνατο κρασί του '21» Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Πρώτη της Αιγιαλείας», ημερομηνία 25 Ιανουαρίου 2021
11. Κυριακίδης, Ιωσηφίδης, Θ. (2003). Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων στις Κοινωνικές Επιστήμες. Αθήνα : Κριτική.
12. Προκόπης Παυλόπουλος «Σύντομο ιστορικό χρονικό του Αγίου. Από την Αρχαιότητα ως την «Μυστική Συνέλευση της Βοστίτσας» Σύνθεση ομιλιών κατά την Επέτειο των 200 ετών από την Εθνεγερσία του 1821. Δημοσιεύθηκε στην μηνιαία εφημερίδα «Boulevard», τεύχος 70, Μάρτιος 2022.
13. Παπίδα, Σ. (2015) Η Υιοθεσία ενός μνημείου σε 10 βήματα. Στο Tonía Koutsouraki, Alexandra Seleli (eds) Preventive conservation: protect monuments from the ravages of time". Athens: Ministry of Culture and Sports
προσπελάστηκες τις 15/11/2024 στοδικτυακότοπο:



<http://followodyssseus.culture.gr/Portals/54/Material/Telika/Suntirisi/SuntirisiActs/UiiothesiaMnimeiou.pdf>

14. Τσακίρη, Δ. & Καπετανίδου, Μ. (2007). Τεχνικές για την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Στο Β. Κουλαϊδης (επιμ.) Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη Κριτικής-Δημιουργικής σκέψης. Αθήνα : Ο.Ε.Π.Ε.Κ
15. ΦΕΚ 304Β/13-03-2003 Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ) Δημοτικού Γυμνασίου Φλουρής, Γ. (1995). Η αρχιτεκτονική της διδασκαλίας και η διαδικασία της μάθησης. (3η εκδ.). Αθήνα : Γρηγόρης

Δικτυογραφία

1. Γρόσδος Σ.. Η υιοθεσία ενός μνημείου σε 10 βήματα προσπελάστηκε στις 20/10/2024 στο δικτυακό τόπο <https://docplayer.gr/33818457-I-yiothesia-enos-mnimeiou-se-10-vimata.html>
2. Οργανισμός Διάζωμα, Η εκπαιδευτική δράση «Υιοθεσία αρχαίων θεάτρων. Μαθητές ξεναγούν μαθητές στα αρχαία θέατρα», επαναλαμβάνεται για τέταρτη συνεχή χρονιά. ΔΙΑΖΩΜΑ (diazoma.gr) προσπελάστηκε στις 10/09/2024 στο δικτυακό τόπο <https://diazoma.gr>
3. Εγκριμένο Πρόγραμμα του ΥΠΕΘΑ : Υιοθεσία Βυζαντινού Μνημείου Καστοριάς προσπελάστηκε στις 10-09-2023 στο δικτυακό τόπο https://edu-gate.minedu.gov.gr/images/Egkekrimena_programmata/2024-2025/iothesi-bmk.pdf